

CONVENȚIA EUROPEANĂ PENTRU PREVENIREA TORTURII ȘI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE (STE. 126-1987)*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Convenții,
Având în vedere dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

Reamintind că în înțelesul art. 3 al aceleiași Convenții “nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”,

Constatând că persoanele care se consideră victime ale încălcării prevederilor art. 3 se pot prevala de mecanismul prevăzut de această Convenție,

Convinse că protecția persoanelor private de libertate împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante ar putea fi întărită printr-un mecanism extrajudiciar, cu caracter preventiv, bazat pe vizite,

Au convenit asupra celor ce urmează:

CAPITOLUL I

ARTICOLUL 1

Se instituie un Comitet european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (denumit în continuare *Comitetul*). Prin intermediul vizitelor, Comitetul examinează tratamentul persoanelor private de libertate în vederea întăririi, dacă este cazul, a protecției lor împotriva torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte autorizează vizitarea, conform prezentei Convenții, a oricărui loc, aflat sub jurisdicția sa, în care persoanele sunt private de libertate de către o autoritate publică.

ARTICOLUL 3

Comitetul și autoritățile naționale competente ale părții interesate cooperează în vederea aplicării prezentei Convenții.

CAPITOLUL II

ARTICOLUL 4

1. Comitetul se compune dintr-un număr de membri egal cu cel al părților.
2. Membrii Comitetului sunt aleși dintre personalitățile cu o înaltă moralitate, recunoscute pentru competența lor în domeniul drepturilor omului sau care au experiență profesională în domeniile pe care le tratează prezenta Convenție.

* Adoptată la Strasbourg în 26 noiembrie 1987. A intrat în vigoare la 1 februarie 1989. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicată în “Monitorul Oficial” nr. 285 din 7 octombrie 1994.

3. Comitetul nu poate cuprinde decât un singur cetățean din partea aceluiași stat.

4. Membrii activează cu titlu individual, sunt independenți și imparțiali în exercitarea mandatelor lor și sunt disponibili pentru îndeplinirea funcțiilor lor de o manieră efectivă.

ARTICOLUL 5

1. Membrii Comitetului sunt aleși de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei cu majoritate absolută de voturi de pe o listă de nume întocmită de către Biroul Adunării Consultative a Consiliului Europei; delegația națională a fiecărei părți în Adunarea Consultativă prezintă trei candidați, dintre care cel puțin doi au cetățenia statului respectiv.

2. Aceeași procedură este urmată pentru ocuparea locurilor devenite vacante.

3. Membrii Comitetului sunt aleși pentru o perioadă de 4 ani. Ei nu pot fi realeși decât o singură dată. Totuși, în ceea ce privește membrii desemnați la prima alegere, funcțiile a trei dintre ei vor lua sfârșit la încheierea unei perioade de 2 ani. Membrii ale căror funcții iau sfârșit la expirarea termenului inițial de 2 ani sunt desemnați prin tragere la sorți efectuată de Secretarul general al Consiliului Europei, imediat după ce se va fi procedat la prima alegere.

ARTICOLUL 6

1. Comitetul își desfășoară lucrările cu ușile închise. Cvorumul este constituit din majoritatea membrilor săi. Deciziile Comitetului sunt luate cu majoritatea membrilor prezenți, sub rezerva dispozițiilor art. 10 paragraful 2.

2. Comitetul stabilește regulamentul său interior.

3. Secretariatul Comitetului este asigurat de Secretarul general al Consiliului Europei.

CAPITOLUL III

ARTICOLUL 7

1. Comitetul organizează vizitarea locurilor vizate în art. 2. În afara vizitelor periodice, Comitetul poate organiza orice altă vizită care i se pare a fi cerută de circumstanțe.

2. Vizitele sunt efectuate, ca regulă generală, de către cel puțin doi membri ai Comitetului. Acesta din urmă poate, dacă apreciază ca necesar, să fie asistat de experți și interpreți.

ARTICOLUL 8

1. Comitetul notifică guvernului părții interesate intenția sa de a efectua o vizită. Ca urmare a unei asemenea notificări, Comitetul are dreptul să viziteze în orice moment locurile vizate la art. 2.

2. Partea trebuie să acorde Comitetului următoarele facilități pentru îndeplinirea sarcinilor sale:

a) accesul în teritoriul său și dreptul de a se deplasa în interiorul acestuia fără restricții;

b) orice informație asupra locurilor în care se găsesc persoanele private de libertate;

c) posibilitatea de a se deplasa potrivit voinței sale spre orice loc în care se găsesc persoane private de libertate, inclusiv dreptul de a se deplasa fără piedici în interiorul acestor locuri;

d) orice altă informație de care dispune partea și care este necesară Comitetului pentru îndeplinirea însărcinării sale. În obținerea acestei informații, Comitetul va ține seama de regulile de drept și deontologice aplicabile la nivel național.

3. Comitetul se poate întreține, fără martori, cu persoane private de libertate.

4. Comitetul poate intra în contact în mod liber cu orice persoană pe care o apreciază ca fiind capabilă să-i furnizeze informații utile.

5. Dacă este cazul, Comitetul comunică pe loc observațiile sale autorităților competente ale părții interesate.

ARTICOLUL 9

1. În circumstanțe excepționale, autoritățile competente ale părți interesate pot face cunoscute Comitetului obiecțiile lor față de momentul avut în vedere de Comitet pentru efectuarea vizitei sau față de locul ales de Comitet cu intenția de a-l vizita. Asemenea obiecții nu pot fi făcute decât din motive de apărare națională sau de siguranță publică, sau datorită unor tulburări grave în locurile în care persoanele sunt private de libertate, stării de sănătate a unei persoane sau unui interogatoriu urgent, într-o anchetă în curs, în legătură cu o infracțiune penală gravă.

2. Ca urmare a unor asemenea obiecții, Comitetul și partea se consultă imediat în scopul de a clarifica situația și pentru a ajunge la un acord asupra măsurilor care să permită Comitetului să-și exercite funcțiile cât mai repede posibil. Aceste măsuri pot cuprinde transferarea într-un alt loc a oricărei persoane pe care Comitetul intenționează să o viziteze. Așteptând ca vizita să poată avea loc, partea furnizează Comitetului informații cu privire la orice persoană vizată.

ARTICOLUL 10

1. După fiecare vizită, Comitetul întocmește un raport cu privire la faptele constatate cu ocazia acesteia, ținând seama de toate observațiile prezentate eventual de către partea interesată. El transmite părții raportul său, care conține recomandările pe care le apreciază ca necesare. Comitetul se poate consulta cu partea în intenția de a-i sugera, dacă este cazul, ameliorări în ceea ce privește protecția persoanelor private de libertate.

2. Dacă partea nu cooperează sau refuză să amelioreze situația în sensul recomandărilor Comitetului, acesta poate să decidă, cu majoritatea de două treimi din membri săi, după ce partea va fi avut posibilitatea să se explice, formularea unei declarații publice în această privință.

ARTICOLUL 11

1. Informațiile culese de Comitet cu ocazia efectuării unei vizite, raportul său și consultările cu partea interesată sunt confidențiale.

2. Comitetul publică raportul său, ca și orice comentariu al părții interesate, dacă aceasta o solicită.

3. Totuși, nici o dată cu caracter personal nu poate fi făcută publică fără consimțământul expres al persoanei vizitate.

ARTICOLUL 12

Anual Comitetul înaintează Comitetului Miniștrilor, ținând seama de regulile de confidențialitate prevăzute la art. 11, un raport general referitor la activitățile sale, care este transmis Adunării Consultative și făcut public.

ARTICOLUL 13

Membrii Comitetului, experții și celelalte persoane care îl asistă sunt supuși, pe durata mandatului lor și după expirarea acestuia, obligației de a păstra secrete faptele sau informațiile despre care au luat cunoștință în îndeplinirea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 14

1. Numele persoanelor care asistă comitetul sunt indicate în notificarea făcută în temeiul art. 8 paragraful 1.

2. Experții activează în baza instrucțiunilor și sub responsabilitatea Comitetului. Ei trebuie să posede o competență și o experiență proprii în domeniile ce țin de prezenta Convenție și au aceleași obligații de independență, imparțialitate și disponibilitate ca și membrii Comitetului.

3. În mod excepțional o parte poate declara că un expert sau o altă persoană care asistă Comitetul nu poate fi admisă să participe la vizitarea unui loc aflat sub jurisdicția sa.

CAPITOLUL IV

ARTICOLUL 15

Fiecare parte comunică Comitetului numele și adresa autorităților competente să primească notificările adresate guvernului său, ca și cele ale oricărui agent de legătură pe care ea îl poate desemna.

ARTICOLUL 16

Comitetul, membrii săi și experții menționați la art. 7 paragraful 2, se bucură de privilegiile și imunitățile prevăzute în anexa la prezenta Convenție.

ARTICOLUL 17

1. Prezenta Convenție nu aduce atingere dispozițiilor de drept intern sau acordurilor internaționale care asigură o mai mare protecție persoanelor private de libertate.

2. Nici o dispoziție a prezentei Convenții nu poate fi interpretată ca o limitare sau ca o derogare de la competențele organelor Convenției europene a drepturilor omului sau de la obligațiile asumate de către părți în virtutea acestei Convenții.

3. Comitetul nu va vizita locurile pe care reprezentanții sau delegații puterilor protectoare sau ai Comitetului internațional al Crucii Roșii le vizitează efectiv și

regulat în baza Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949 și a Protocoloalelor lor adiționale din 8 iunie 1977.

CAPITOLUL V

ARTICOLUL 18

Prezenta Convenție este deschisă semnării statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusă ratificării, acceptării sau aprobării. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care șapte state membre ale Consiliului Europei își vor fi exprimat consimțământul la Convenție potrivit dispozițiilor art. 18.

2. Pentru fiecare stat membru care își exprimă ulterior consimțământul la Convenție, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 20

1. Orice stat poate, în momentul semnării sau în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să desemneze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta Convenție.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, să extindă, printr-o declarație adresată Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Convenții la orice alt teritoriu desemnat în declarație. Convenția va intra în vigoare, în ceea ce privește acest teritoriu, în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii declarației de către Secretarul general.

3. Orice declarație făcută în baza celor două paragrafe precedente poate fi retrasă, în ceea ce privește orice teritoriu desemnat în această declarație, printr-o notificare adresată Secretarului general. Retragerea va produce efect în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 21

Nu este admisă nici o rezervă la dispozițiile prezentei Convenții.

ARTICOLUL 22

1. Orice parte poate, în orice moment, să denunțe prezenta Convenție adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denunțarea va produce efecte în prima zi a lunii ce urmează după expirarea unei perioade de 12 luni de la data primirii notificării de către Secretarul general.

ARTICOLUL 23

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

- a) orice semnare;
- b) depunerea fiecărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) fiecare dată de intrare în vigoare a prezentei Convenții în conformitate cu art. 19 și 20;
- d) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezenta Convenție, cu excepția măsurilor prevăzute la art. 8 și 10.

În constatarea celor de mai sus, subsemnații, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezenta Convenție.

Încheiată la Strasbourg la 26 noiembrie 1987, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecărui stat membru al Consiliului Europei.

ANEXA

Privilegiile și imunități

(articolul 16)

1. În înțelesul prezentei anexe, referirile la membrii Comitetului includ experții menționați la art. 7 paragraful 2.

2. Membrii Comitetului beneficiază, în timpul exercitării funcțiilor lor, ca și în timpul călătoriilor întreprinse în exercitarea funcțiilor lor de următoarele privilegii și imunități:

a) imunitatea de arestare sau de detenție și de reținere a bagajelor lor personale și imunitatea de orice jurisdicție în ceea ce privește actele îndeplinite de ei în calitatea lor oficială, inclusiv cuvântul și înscrisurile lor;

b) exceptarea de la orice măsuri restrictive referitoare la libertatea lor de mișcare: ieșirea din și reîntoarcerea în țara lor de rezidență și intrarea în și ieșirea din țara în care își exercită funcțiile, ca și de la orice formalități de înregistrare a străinilor în țările vizitate sau traversate în exercitarea funcțiilor lor.

3. În cursul călătoriilor efectuate în exercitarea funcțiilor lor, membrilor Comitetului le sunt acordate, în materie vamală și de control al schimburilor valutare:

a) de către guvernul propriu, aceleași înlesniri ca acelea recunoscute înalților funcționari care se deplasează în străinătate în misiune oficială temporară.

4. Documentele și actele Comitetului sunt inviolabile, în măsura în care privesc activitatea Comitetului.

Correspondența oficială și alte comunicări oficiale ale Comitetului nu pot fi reținute sau cenzurate.

5. Pentru a asigura membrilor Comitetului o libertate completă a cuvântului și o deplină independență în îndeplinirea funcțiilor lor, imunitatea de jurisdicție în ceea ce privește cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei în îndeplinirea funcțiilor lor va continua să le fie acordată chiar după ce mandatul acestor persoane va lua sfârșit.

6. Privilegiile și imunitățile sunt acordate membrilor Comitetului nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea funcțiilor lor în deplină independență. Comitetul este singurul care are calitatea de a pronunța ridicarea imunităților; el are nu numai dreptul, dar și îndatorirea de a ridica imunitatea unuia

dintre membrii săi, în toate cazurile în care, după părerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justiției și în care imunitatea poate fi ridicată fără a prejudicia scopul pentru care este acordată.